

صنعت جهانگردی

1-2- بررسی پیشینه پژوهش :

1-1-2- تاریخچه سفر و جهانگردی در جهان

تاریخچه جهانگردی و تفسیرهای جامعه‌شناسی در مورد تغییر نیازهای مسافران در دوره‌های مختلف یکی از مطمئن‌ترین منابع شناخت انگیزه‌های مسافرت در اعصار گوناگون است. به منظور درک محیط نوین جهانگردی و درک مسئله‌ها و چالش‌هایی که پیش روی دست‌اندرکاران این صنعت قرار دارد مروری گذار بر روند تاریخی این صنعت از اهمیت خاصی برخوردار است .

عهد باستان :

مردم متعلق به تمدنهای ماقبل تاریخ با این انگیزه مسافرت میکردند که بتوانند غذا به دست آورنده ، از خطر دوری جویند یا به مناطقی که دارای آب و هوای مساعدتری نقل مکان کنند . با افزایش مهارت و کسب فنون ، نیاز انسان به زندگی بدوی و خانه بدوشی کاهش یافت و در دوره‌های بعد انسان با انگیزه تجارت و تهاتر کالا مسافرت میکرد . درحالیکه امپراتوری‌های عهدباستان در قاره‌های آفریقا ، آسیا و خاورمیانه رشد میکردند ، ساختار زیربنایی ایجاب میکرد که جاده‌سازی شود و راههای آبی بوجود آید و برای ساده‌تر شدن مسافرت و سایل نقلیه تهیه گردد. آغاز مسافرت‌های رسمی و دولت خود نتیجه مستقیم اقدامات حکام مناطق مختلف بود که نمایندگان خود را به مکانهای دوردست اعزام مینمودند تا جنگلهای قبیله‌ای را اداره کنند و از شهروندان مالیات بگیرند .

در دوره‌های حکومت خانواده‌های سلطنتی در مصر مسافرت بیشتر با قصد تجارت و تفریح انجام میگرفت و اینگونه مسافرت‌ها رونق زیادی یافت . در آن زمان دولتها اقدام

به جاده سازی کردند و در نقاط مختلف علامتهایی نصب گردید که نشان دهنده فاصله نقاط بود. یونانیان باستان در امر پیشبرد و توسعه مسافرت و جهانگردی در دو زمینه خاص فعالیتهای چشمگیری کردند. نخست با ضرب سکه و جایگزین کردن آن به جای کالا مشکل مسافران را در امر حمل کالا برای انجام معاملات حل کردند و دوم زبان یونانی در سراسر حوزه مدیترانه رواج یافت و ارتباطات به صورت راحت تری برقرار میشود. فردی به نام پوسانیاس که اهل یونان بود در سال 170 میلادی کتابی به نام راهنمای یونان منتشر کرد که این کتاب مشتمل بر 10 جلد بود و مسافران را راهنمایی میکرد.

امپراطور روم زمانی که به اوج خود رسید مقامات دولتی و طبقه حاکم روزهای صلح و آرامش را در تفریح بسر میبردند و کسانی که از امپراطوری روم باستان به خارج میرفتند به خرید کالا علاقه نشان میدادند. مسئله پنهان کردن کالاهای گمرکی در آن زمان رواج یافت زیرا 25٪ واردات به عنوان عوارض گمرکی ضبط میگردد. تمدنهای آسیایی هم تاریخ بلند بالایی از سیاحت دارند که نمونه های بارز آن وجود تفریحگاههایی در مناطق خوش آب و هوای چین و ژاپن در مناطق تابستانی میباشد. قرون وسطی:

سده پنجم تا چهاردهم میلادی را قرون وسطی مینامند. در این دوره مسافرت و تجارت رونق خود را از دست داد زیرا جاده ها تقریباً از بین رفته و شرایط مسافرت بسیار مشکل و حتی خطرناک شده بود. در سده چهاردهم مسافرت به قصد زیارت به صورت یک پدیده انبوه درآمد بود و مسیحیان به بیت المقدس و روم مسافرت میکردند. مسئول کاروان در ازای مبلغ مشخصی که دریافت میکرد همه هزینه های

مربوط به رفت و برگشت را میپرداخت : کارت عبور ، غذا ، خوابگاه و استراحتگاه حیوان . برای حمل مسافران و رهایی از دیوان سالاری این اشخاص رشوه پرداخت میکردند . از مشهورترین جهانگردان میتوان به مارکوپولو و سرجان مندویل اشاره کرد.⁽¹⁾

رنسانس :

از سده چهارده تا هفده بیشتر مسافرتها با هدف کسب دانش و تجربه آموزی انجام میشد . اروپاییان در قرن 15 و 16 میلادی به اکتشاف دریایی مهمی دست یافتند و پس از عبور از مغرب و جنوب آفریقا سرانجام به جنوب شرقی آسیا راه یافتند . در انگلستان ملکه الیزابت اول برای تربیت نمایندگان خارجی برای گروهی از اشراف گذرنامه صادر میگردد و این افراد برای کسب دانش و تجربه های جدید معمولاً به چین مسافرت میکردند . نجبا و اشراف زادگان فرانسوی نیز برای تکمیل تحصیلات و کسب تجربه اقدام به مسافرت میکردند و آنها را توریست میخواندند.⁽²⁾

انقلاب صنعتی :

انقلاب صنعتی که از سال 1750 تا 1850 ادامه یافت پایه و اساس گردش های دسته جمعی را بوجود آورد . در این دوره کارگران ساده کشاورزی که در مناطق روستایی وجود داشتند رهسپار شهرها و کارخانه های تولیدی شدند و همین مسئله باعث تغییرات ژرف اقتصادی و اجتماعی شد . بروز انقلاب در امر حمل و نقل ابتدا در راههای آهن و کشتی های نجار اتفاق افتاد و سپس با ساخت اتومبیل ادامه یافت و در نهایت باعث استفاده جهانگردان از هواپیما و مسافرت بقاط دور دست دنیا شد . این تحولات منجر به پیدایش اولین تشکیلات سازمان یافته جهانگردی شد . تدوین قوانین و مقررات در زمینه حق مرخصی برای کارمندان و از طرف دیگر بالا رفتن سطح زندگی مردم و علاقه مندی به بهبود وضع زندگی و کنجکاوی نسبت به وضع زندگی و پیشرفت سایر ملل کمک شایانی به توسعه جهانگردی نمود^۱.

جهانگردی انبوه پیامد منطقی تغییرات کلیدی اجتماعی ، اقتصادی ، سیاسی و تکنولوژیکی پس از جنگ جهانی دوم بود . مسافرت باجت در سال 1958 نقطه عطف سفرهای انبوه به شمار میرود . جهانگردی انبوه تا اواسط سالهای 1970 موضوع روز بود و از آن پس به تدریج جهانگردی نوین جایگزین آن شد . باید اذعان کرد که جهانگردی انبوه یکباره ناپدید نمیشود و یا جهانگردی نوین کاملاً جایگزین نمیشود ، معیناً نرخ رشد جهانگردی نوین از این زمان از جهانگردی قدیم پیشی میگیرد^۲.

^۱ حسن مرشوند ، تاریخچه سیروسفر در ایران - مرکز تحقیقات و مطالعات ایرانگردی و جهانگردی ، 1376

^۲ -رحمت الله منشی زاده ، جهانگردی ، انتشارات مسعی ، صفحه 16 و 17 .

^۲ دکتر حمید زرغام ، مدل برنامه ریزی استراتژیک جهانگردی ایران (پایان نامه دکتری) ، دانشگاه تهران ، 1376 ، صفحه 21.

2-1-2- تاریخچه سفر و جهانگردی در ایران :

سفر و جهانگردی در ایران باستان :

هرچند که گذشت زمان و هجوم اقوام بیگانه به ایران موجب از بین رفتن منابع غنی تمدن کهن پارسی گردیده لیکن از لابلای اوراق به جا مانده و گفته های اقوام همسایه اینطور استنباط میشود که ایرانیان مردمانی بوده اند شادزیست ، آزاده ، متمدن و اهل

دانش اندوزی و تبادل فرهنگی در دوران ایران باستان اندیشه های ایرانی در

سراسرگیتی پراکنده بود و این عامل خود نشانی از سیروسفر دارد . در اوستا کتاب

دینی ایرانیان باستان ، نواختن و موجبات آسایش فراهم نکردن برای مسافران جزو

گناهان کبیره به شمار می آمده است . آیینها و آدابی که از ایرانیان باستان به جا مانده

نیز نمایشگر آن است که این قوم مردمانی اهل سیروسفر و گشت و گذار بوده اند که

آیین سیزده نوروز از آن جمله است .^۱

سفر و جهانگردی در دوران هخامنشی :

پس از انقراض دولت ما دو برقراری حکومت هخامنشی تشکیلاتی برای امر سفر فراهم

شد که میتوان به موارد زیر اشاره کرد :

1- ایجاد پل برروی رودخانه ها برای اولین بار به دستور کوروش .

2- ساختن بناهای عال المنفعه مانند کاروانسرا ، راهنمایی ، آب انبار و ...

3- احداث شاه راهها توسط داریوش .

4- تأسیس «دیوان برید» که وظیفه آن نگهداری شاه راهها و چاپارخانه درمیان راهها

و گماردن مأموران ویژه در مسیر راهها بود.

ProjectCenter

www.ProjectCenter.ir

📷 | @projehcenter

📍 | @projehcenter_ir